

משפטים

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם" (שמות כא, א)

תלמידים יקרים*,

זה עתה סיימתם ללמוד עוד פְּרָשָׁה בחומש, פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים.

בפְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים מפורטים דינים שונים העוסקים במקרים המתרחשים בין אנשים בחיי היום-יום.

התורה רואה חשיבות רבה בכך שאורחות החיים שתנהלו בצדק וביושר. לכן הדיינים צריכים לשפוט בצדק וביושר, והציבור מחויב לפנות לבית הדין במקרה של סכסוך או מחלוקת, ולקבל את הכרעת הדין.

במשימה זו אתם תהפכו להיות שופטים לזמן קצר.

בשלב הראשון תחתמו על "כתב התחייבות" שבו תתחייבו לשפוט דין צדק.

בשלב השני תעסקו במקרים מהתורה בדיני נזיקין.

ובשלב השלישי תתנסו בפסיקת דין במקרים מימינו ובניהול בית דין.

*המשימה לתלמיד מנוסחת בלשון זכר, אבל היא מיועדת גם לבנים וגם לבנות.

פֶּה 1 - פֶּתַח הַתְּחִיבוֹת

הנשימה
פה

שופט עברי דן את המקרים המובאים לפניו לפי חוקי התורה והנהגותיה.
 עיינו בפרק כג, בפסוקים: ב, ו, ז, ח;
 השלימו בלשונכם את פתב ההתחייבות שבפמוד הפא. חתמו על פתב
 ההתחייבות וקבלו עליכם מינוי של שופט.

אני, _____, אקבל על עצמי את מצוות התורה החלות על
 השופטים בישראל, ואלה הן:

1. לפי פרק כג, פסוק ב אני: _____
2. לפי פרק כג, פסוק ו אני: _____
3. לפי פרק כג, פסוק ז אני: _____
4. לפי פרק כג, פסוק ח אני: _____
5. ידוע לי כי אני חלק מקהילה של דיני ישראל לדורותיהם אשר עליהם נאמר כי
 הינם "אנשי יראי יראי _____, אנשי _____ ושונאי
 _____". (לפי פרק יח, פסוק כא)

השיבו על שתי השאלות שלפניכם:

א. מדוע לתפקיד הדין יש חשיבות גדולה? _____

ב. מדוע לדעתך התפקיד מתאים לך? _____

אני אשפוט דין אמת וצדק על פי משפט התורה.

על החתום: _____

לפי 2 -

מקרה ודין לפי התורה

הצטרפתם לקהילת דיינים מְכוּבָּדֵת, והנכם
 עומדים להשתתף בדיונים הראשונים
 בתפקידכם החדש.
 על סדר היום של בית הדין: משפטים בְּנוֹשְׂאֵי
 נְזָקִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, וכן דיונים
 בתביעות הקשורות לענייני שמירה ופיקדון.
 לפני שתשתתפו בדיונים הללו, נבקשכם להיזכר
 בדינים הקשורים למקרים האלה, שכתובים
 בתורה בפרשת משפטים.
 לאחר ריענון זה תוכלו להיכנס לאולם הדיונים
 ולשבת על כס הדין.
 בשעה טובה ובהצלחה!
על הַחֲתוּם: אב בית הדין

עֵפֶת 2 -

מקרה ודין עֵפֶת התורה

📖 בעמוד הזה מוצגת טבלה העוסקת בדיני נזיקין.

עיינו בספר שמות פרק כא, פסוקים לג–לד, לו, ובפרק כב פסוקים ד–ה.

✍ השלימו את החסר בטבלאות, בלשון התורה או בלשוננו.

א. דיני נזיקין

הדין		המקרה		המקור
בלשוננו	בלשון התורה	בלשוננו	בלשון התורה	
על בעל הבור לשלם את הנזק שגרם.		אדם שחפר בור ושורו של חברו נפל בו.	וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור.	פרק כא פסוקים לג–לד
אם גנב שור ישלם פי חמישה ואם גנב שֶׁה ישלם פי ארבעה.			כי יגנב איש שור או שֶׁה וטבחו או מקרו	פרק כא פסוק לו
האדם יצטרך לשלם לחברו את מלוא ערך הנזק.		אדם שהבהמות שלו הלכו ואכלו תבואה בשדה חברו.		פרק כב פסוק ד
מבעיר האש ישלם לבעל השדה את הנזק.		אדם שהצית אש והיא התפשטה ושרפה שדה		פרק כב פסוק ה

עָפָה 3 –

הַתְּנִסוֹת הַבַּיִת דִּין

לאחר שהתחייבתם לשפוט דין צדק ולאחר שעיינתם במקרים ובדינים מן התורה, הגיע הזמן שתתנסו במשפט, ותכתבו פסק דין על פי התורה. לשם כך תעבדו בקבוצות שהמורה יקבע. המורה ייתן לכל קבוצה מקרה אחד מתוך שני מקרים שהגיעו היום לדיון בבית הדין [תיקים 4,6]. בכל אחד מהמקרים כתובות טענות התובע וטענות הנתבע.

✎ כתבו בקצרה את טענות הצדדים במסמך הרשמי של בית הדין – דף פסק הדין שבעמוד הבא. הקפידו לכתוב כל מקרה בדף פסק דין נפרד.

ערכו דיון בקבוצה והסכימו על פסק הדין.

✎ כתבו בקצרה את פסק הדין בהמשך המסמך.

✎ כתבו את המקור שעליו התבססתם.

לאחר שסיימתם הציגו את המקרה והדין לפני הכיתה.

חלקו ביניכם את התפקידים: שלושה תלמידים בקבוצה יהיו השופטים, תלמיד אחד יהיה התובע ותלמיד אחד יהיה הנתבע. בכל מקרה שתציגו, החליפו את התפקידים ביניכם.

דף נתבַע מספר 4

נכון, הייתי עניף מאוד. נרדמתי על משמרת
ולא שמתי לב לעובדה שהעזים עזבו את
העדר, אבל בעל השטחים היה צריך לגדר
את שדותיו ומטעיו היטב ולהשגיח עליהם.
איך אפשר לצפות מעז שלא תאכל תפוחים?
חוץ מזה הנזק שנגרם לתובַע אינו פה גדול.
התפוחים שהושחתו היו בוסר, ובכלל אי
אפשר היה לאכול אותם, ולכן גם אם נדרש
פיצוי הוא צריך להיות פיצוי קטן.

דף תובַע מספר 4

האיש הזה, העומד כאן לפניכם, רעה את
עדרו אַתמול בשָׁדָה, אַךְ לא מילא את
תפקידו פָּראוי ולא השגיח על העדר שלו.
שלוש עזים בָּרחו מן העדר בלי שהוא שָׂם לב.
הן פָּלשו לשטחי החקלאות שלי, רמסו
בַּרגליהן את שתילי התבואה שנבטו זה עתה,
וגרמו נזק רב. השתילים הללו לא יצמיחו
עוד תבואה! ולא רק זה, הן המשיכו – בלי
שהנתבַע ניסה לעצור בעָדן – למטע עֲצֵי
התפוח שלי והשחיתו חלק גדול מן הפרי
שהיה על העצים! הפלישה הזו גרמה לי נזק
פֶּלְפְּלי רב בְּסֵךְ 3,000 שקלים.

דף נתבַע מספר 6

הבורות שהיו שָׂם לא היו בורות שאני
חפרתי. הבורות הללו כָּבר קיימים שָׂם מזמן,
ואני רק השתמשתי בהם בַּבְּנייה.
האַחֲריות אינה שלי כי לא אני חפרתי אותם,
ובכלל הנזק שנגרם לַכְּלבים הוא בְּאַשְׁמַת
בעל הכלבים, שלא השגיח עליהם,
זו אַשְׁמַתוֹ!

דף תובַע מספר 6

האיש הזה, העומד כאן לפניכם, הוא קבֶלן
בְּנִיין. הוא בּוֹנה בְּנִיין רב קומות בְּקֶצֶה
הרחוב שלנו. בגלל הבנייה נִפְעְרו בורות
בְּשֵׁטח הציבורי שמִסְבִּיב.
הקבֶלן לא גיָדר את הבורות בשום צוֹרָה
וְאַפִּילוֹ לא שָׂם לידם שלטי אַזְהָרָה. הפֶּלְבִים
שלי עוברים בְּאַזוֹר דֶּרֶךְ קֶבַע בטיול הערב.
לפני כְּשִׁבְעִים נִפְלו לבור זה שני הכלבים
שלי ומתו. בְּרוֹר שמוֹתָם נִגְרַם עֶקֶב חוֹסֵר
זְהִירוֹת של הַנְּתַבַּע, ולכן אני תוֹבַע מְּמֵנו
פיצוי כְּסִפִי על הנזק שנגרם לי.

פסק דין

פסק דין בעניין

טעגת התובע: _____

טעגת הנתבע: _____

פסק הדין בלשוננו: _____

המקור מהתורה: _____

על הקתום – השופטים: _____

בתאריך _____ בחודש _____

בבית הדין בעיר _____

